

РЕШЕНИЕ

№ 1708

гр. София, 21.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. III-В СЪСТАВ, в публично заседание на седми март през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Николай Димов

Членове: Велина Пейчинова
Теодора Иванова

при участието на секретаря Цветелина В. Пецева
като разгледа докладваното от Николай Димов Въззивно гражданско дело № 20231100500110 по описа за 2023 година

и за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.258 и сл. ГПК

С решение № 7934 от 12.07.2022 г. , постановено по гр.дело № 61980/2021 г. по описа на СРС, Г.О., 120 състав, са отхвърлени изцяло предявените от „Топлофикация София“ ЕАД, ЕИК *****, представлявано от А. А., със седалище и адрес на управление: гр.София, ул.“****”, срещу С. Й. Д., ЕГН: *****, гр.София, ж.к.“*****” със съдебен адрес: гр.София, ул.“*****” чрез адвокат К.Б., иск с правна квалификация чл.422 от ГПК във връзка с чл.79, ал.1, пр.1 от ЗЗД, вр. с чл.150 от ЗЕ - за признаване за установено в отношенията между страните, че ответникът дължи на ищеца сумата от размер на 1748,91 лева - цена на доставена от дружеството топлинна енергия, ведно със законна лихва от 18.08.2021 г. до изплащане на вземането, мораторна лихва за периода от 15.09.2018 г. до 05.08.2021 г. в размер на 394,20 лева, главница за периода от 01.07.2018 г. до 30.04.2019 г. в размер на 24,40 лева - цена на извършена услуга за дялово разпределение, ведно със законна лихва от 18.08.2021 г. до изплащане на вземането, мораторна лихва за периода от 31.08.2018 г. до 05.08.2021 г. в размер на 6,17 лева., присъдени със заповед по чл.410 от ГПК, постановена по частно гражданско дело № 20211110147846/2021 г., по описа на съда за 2021 г., 120 състав,

като неоснователни. С решението на съда е осъдена “Топлофикация София” ЕАД, ЕИК *****, представлявано от А. А. - Изпълнителен директор, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „****”, да заплати на адвокат К.И. Б., ЕГН *****, с адрес на упражняване на дейността: гр.София, ул. *****, ет. 1, сумата от 392,16 лв. /триста деветдесет и два лева, и шестнадесет стотинки/ за адвокатско възнаграждение за предоставена безплатна правна помощ на ответника, на основание чл.38 от Закона за адвокатурата.

Срещу решението на СРС, 120 състав е постъпила въззивна жалба от „Топлофикация София“-ЕАД, гр.София, подадена чрез юрк.И.М., в която се излагат доводи, че обжалваното решение е необосновано и неправилно, като постановено в нарушение на материалния и процесуалния закон. Моли съда, обжалваното решение да бъде отменено изцяло и да бъде уважена въззивната жалба. Претендира присъждане на направени разноски по делото.

Въззиваемата страна - ответник С. Й. Д., чрез пълномощника си адв.М. Л. оспорва жалбата, по съображения изложени в депозирания по делото писмен отговор по чл.263, ал.1 от ГПК. Моли жалбата на ищеца като неоснователна да бъде оставена без уважение, а първоинстанционното решение -потвърдено, като правилно и законосъобразно. Претендира присъждане на разноски за въззивната инстанция.

Третото лице- помагач на страната на ищеца- „Т.“ ООД, гр.София, не взема становище по подадената въззивна жалба.

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, като обсъди събраните по делото доказателства, становищата и доводите на страните, съгласно разпоредбата на чл.235, ал.2 от ГПК, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

Софийски градски съд, като обсъди доводите на страните и събраните по делото доказателства поотделно и в тяхната съвкупност, намира, че фактическата обстановка се установява така както е изложена от първоинстанционния съд. Пред настоящата въззивна инстанция не са ангажирани нови доказателства по смисъла на чл.266 от ГПК, които да променят така приетата за установена от първоинстанционния съд фактическа обстановка.

В настоящия случай, с петитума на исковата молба са предявени обективно съединени установителни искове по чл.422, ал.1 от ГПК, с правно основание чл.79, ал.1 от ЗЗД и чл.86, ал.1 от ЗЗД за установяване дължимостта на суми за потребена топлинна енергия за следния топлоснабден имот находящ се в гр.София, р-н “Средец“, ж.к. “*****

Предвид възприемането на установената от първоинстанционния съд фактическа обстановка, съдът достига до следните правни изводи:

Въззивната жалба е допустима - подадена е в срока по чл.259, ал.1 от ГПК от

легитимирана страна в процеса срещу първоинстанционно съдебно решение, което подлежи на въззивно обжалване, поради което следва да се разгледа по същество.

Съгласно чл.269 от ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, по допустимостта му – в обжалваната част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата. Съгласно разпоредбата на чл.270, ал.3, изр.3 от ГПК, ако е разгледан непредявен иск, решението се обезсилва и делото се връща на първоинстанционния съд за произнасяне по предявения иск. Предметът на спора, по който следва да се произнесе съда е твърдяното от ищеца в исковата молба чрез наведения фактически състав и заявления петитум субективно право или правоотношение.

Обжалваното първоинстанционно решение е валидно, но недопустимо, поради следните съображения:

При постановяването на обжалваното решение, първоинстанционния съд, не се е произнесъл по предмета на делото, очертан от обстоятелствената част и петитума на исковата молба.

Видно от подадената от ищеца искова молба срещу ответницата, предмет на предявените положителни установителни искове е установяване на вземането по издадената заповед за изпълнение на парично задължение по чл.410 от ГПК на 23.08.2021 год. по ч.гр.дело № 47846/2021 год. по описа на СРС, Г.О., 120 състав, срещу която е подадено възражение от ответницата, в качеството ѝ на длъжник. Както изрично е разпоредено в закона, искът по чл.422, ал.1 ГПК се счита за предявен от момента на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение, когато е спазен едномесечният срок по чл.415, ал.1 от ГПК.

Последователна и непротиворечива е практиката на ВКС – решение № 138 от 25.06.2010 г. по т.дело № 927/2009 г., II т.о., решение № 102 от 09.07.2010 г. по т.дело № 767/2009 г., I т.о., определение № 417 от 03.06.2011 г. по ч.т.дело № 315/2011 г., I т.о. и др., че с исковата молба по чл.422 ГПК, предявена от кредитора - заявител в заповедното производство се цели установяване със сила на пресъдено нещо съществуването на оспореното вземане, предмет на издадената заповед за изпълнение, спрямо длъжника - ответник по иска. Предвидените от законодателя предпоставки за предявяване на специалния установителен иск предопределят не само предмета на делото и пределите на търсената съдебна защита, но и страните в исковото производство. В случая, в петитума на исковата молба, с която е сезиран съда, ясно е посочено, че се иска установяване съществуването на вземането по отношение на ответниците по делото, за което е издадена оспорената от него заповед за изпълнение на парично задължение, като е налице съответствие между обстоятелствена част и петитум.

Съгласно задължителната практика на ВС и ВКС, обективизирана в т.9 от ППВС

№ 1/10.11.1985 г., съдът дължи произнасяне и защита само в рамките на заявеното искане и по начина, който е поискан от ищеца. Решението е недопустимо, когато не отговаря на изискванията, при които делото може да се реши по същество, т. е. когато решението е постановено въпреки липсата на право на иск или ненадлежащото му упражняване, когато съдът е бил десезиран, когато липсва положителна или е налице отрицателна процесуална предпоставка. Съдът е длъжен да разгледа иска на предявеното основание и когато се е произнесъл по непредявен иск, по незаявена претенция постановеният съдебен акт е недопустим, тъй като липсва положителна процесуална предпоставка, обуславяща надлежно упражнено право на иск, за която съдът е длъжен да следи служебно. Съгласно Тълкувателно решение № 1/17.07.2001г. на ВКС, ОСГК дейността на въззивната инстанция има за предмет разрешаване на материалноправния спор, произнасяне по спорния предмет на делото, който предмет се въвежда с исковата молба. Предмет на делото е спорното материално право, индивидуализирано от ищеца с основанията и петитума на иска. Съдът е длъжен да определи правната квалификация на спорното право съобразно въведените от ищеца твърдения и заявеното искане. Когато в нарушение на принципа на диспозитивното начало съдът се е произнесъл по предмет, с който не е бил сезиран, когато е определил предмета на делото въз основа на обстоятелства, на които страната не се е позовала, решението е недопустимо, тъй като е разгледан иск на непредявено основание. В случаите, когато съдът не е разгледал иска на предявеното основание, а е разгледал иск, който не е предявен и не е разгледал предявения, решението е недопустимо и въззивната инстанция, като го обезсили, следва да изпрати делото на първоинстанционния съд, за да разгледа предявения иск.

Отделно от изложеното, съгласно практиката на съдилищата, когато в нарушение на принципа на диспозитивното начало съдът се е произнесъл по предмет, за който не е бил сезиран, когато е определил предмета на делото въз основа на обстоятелства, на които страната не се е позовала, то решението е недопустимо, тъй като е разгледан иск на непредявено основание. Приема се, че съдът е длъжен да определи правилно предмета на спора и обстоятелствата, които подлежат на изясняване, като обсъди всички доказателства по делото и доводите на страните, като е длъжен да прецени всички правнорелевантни факти, от които произтича спорното право.

На следващо място, съдът приема, че разглеждането на иск, който не е предявен и неразглеждането на предявения иск, представлява отклонение от диспозитивното начало в исковия процес и има за последица обезсилване на постановеното недопустимо решение. Спорният предмет се индивидуализира с основанията и петитума на иска. Основанието на иска обхваща фактите, от които произтича претендираното с исковата молба материално субективно право.

В процесния случай, настоящият въззивен състав, приема, че първоинстанционният съд не е разгледал предявените установителни иски, така както са заявени по петитума на исковата молба, поради което е постановил недопустимо решение. В диспозитива на обжалваното съдебно решение не е посочено по отношение на кой топлоснабден недвижим имот се е произнесъл съда. Видно от обстоятелствената част и петитума на исковата молба предмет на иска е установяване дължимостта на суми за потребена топлинна енергия за следния топлоснабден имот находящ се в гр.София, гр.София, р-н "Средец", ж.к."*****" аб.№ 27722. Този имот е бил предмет и на заповедното производство. В процесния случай, диспозитивът на решението на първостепенният съд не изяснява предмета, по който се е произнесъл - посочени са страните, но не е посочена правната квалификация на предявените иски/ в случая точната правна квалификация на спорното материално право е чл.79, ал.1 от ЗЗД и чл.86, ал.1 от ЗЗД/, както и не се установява по отношение на кой топлоснабден недвижим имот се е произнесъл съда с предявените установителни иски предявени по реда на чл.422, ал.1 от ГПК. Предметът на иска се индивидуализира със страни, правопораждащи юридически факти и петитум, и той следва да е ясно посочен в резултативната част на съдебното решение. В т.18 от ТР № 1 от 04.01.2001г. на ОСГК на ВКС, както и в редица решения на ВКС, постановени по реда на чл.290 от ГПК е прието, че със сила на пресъдено нещо се ползва само решението по отношение на спорното право, въведено с основаниято и петитума на иска като предмет на делото, изразено в диспозитива му като констатация относно спорното право. По силата на чл.236, ал.2 във връзка с ал.1, т.5 от ГПК, съдът се произнася с решение /като редовен и надлежен съдебен акт/ по основателността респективно неоснователността на исковите, с които е сезиран, поради което и законодателят изисква решението да съдържа "какво постановява съдът по съществото на спора". Релевираните възраженията на страните, било правоизключващи, правопроменящи или правоизменящи, заявени като защита срещу предявен иск, безусловно подлежат на обсъждане в мотивите на съдебния акт, които се излагат към решението и съответно имплицитно се съдържат в диспозитива на решението по същество, доколкото тяхната основателност може да обуслови краен извод за несъществуването, липса или погасяване на конкретно защитимото материалното право, или за неговата трансформация от гледна точка на изискуемост, ливидност. Безалтернативен е изводът, че със сила на пресъдено нещо се ползва само решението по отношение на спорното право, въведено с основаниято и петитума на иска като предмет на делото, изразено в диспозитива му като констатация относно спорното право, а изложеното в мотивите – само по изключение досежно възраженията за право на задържане и прихващане/чл.298, ал.4 от ГПК/. В процесния случай, съдът приема, че обжалваното решение е недопустимо, тъй като не е постановено в съответствие с основаниято и петитума на искането за съдебна защита. Съдът е задължен да се произнесе по

предмета на спора, с който е сезиран, така както той е заявен от ищеца в исковата молба, с изложените в нея обстоятелства и петитум. Както ищеца, така и ответника има правен интерес от решение, което да се ползва със сила на пресъдено нещо по отношение на заявеното в исковата молба спорно материално право. Разглеждането на иск, който не е предявен, и не разглеждането на предявения иск, представлява отклонение от диспозитивното начало в исковия процес, което има за последица обезсилване на недопустимото решение.

С оглед на изложеното, обжалваното решение, като процесуално недопустимо следва да се обезсили изцяло, включително и в частта за разноските на основание чл.270, ал.3, изр.3-то от ГПК и делото да се върне на СРС за ново разглеждане от друг състав на същия съд и произнасяне по предявените установителни иски с правно основание чл.422, ал.1 от ГПК, вр. чл.79, ал.1 от ЗЗД и чл.86, ал.1 от ЗЗД, и по предмета на делото. Новото разглеждане би следвало да започне от стадия на изготвяне на доклад по делото по чл.146 от ГПК.

С оглед цената на предявените установителни иски и дадените задължителни за съдилищата указания в т.8 от Тълкувателно решение № 1/2013 г. на ОСГТК на ВКС решението е окончателно и не подлежи на касационно обжалване - арг. чл.280, ал.3, т.1 от ГПК.

Предвид изхода по делото и липсата на произнасяне по съществото на спора разноси в настоящето производство при спазване на чл.78 от ГПК не следва да бъдат присъждани. Такива следва да присъди СРС при новото разглеждане на делото.

Така мотивиран Софийски градски съд, Г.О., III-В с-в,

РЕШИ:

ОБЕЗСИЛВА изцяло решение № 7934 от 12.07.2022 г. , постановено по гр.дело № 61980/2021 г. по описа на СРС, Г.О., 120 състав.

ВРЪЩА делото на СРС, за ново разглеждане от друг състав на същия съд, за произнасяне по предявените установителни иски с правно основание чл.422, ал.1 от ГПК, вр. чл.79, ал.1 от ЗЗД и чл.86, ал.1 от ЗЗД, с които е сезиран, съгласно мотивите на настоящето решение.

РЕШЕНИЕТО е окончателно и не подлежи на касационно обжалване по арг. на чл.280, ал.3 от ГПК.

РЕШЕНИЕТО е постановено при участието в процеса на „Т.“ ООД, гр.София, като трето лице - помагач на ищеца “Топлофикация София” ЕАД, гр.София.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____